

УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД ВЕНЧУРНОГО ФІНАНСУВАННЯ

*Скиданенко Ю.П., асистент
Сумський державний університет*

Інноваційна стратегія розвитку держави є важливим напрямом забезпечення конкурентоспроможності економіки України на світовому ринку. Провідна роль інноваційного розвитку країни належить промисловим підприємствам, що розробляють і впроваджують новітні технології, налагоджують виробництво нових видів продукції, створюють передумови для інноваційного розвитку суб'єктів господарювання інших секторів економіки. Інноваційна діяльність в Україні характеризується зменшенням кількості промислових підприємств, що займаються інноваційною діяльністю, скороченням частки коштів державного бюджету у загальних обсягах фінансування інноваційної діяльності у промисловості, зменшенням частки витрат на дослідження і розробки у загальному обсязі інноваційних витрат у промисловості. Основними причинами такого стану інноваційної сфери є недосконалість механізмів реалізації інноваційної стратегії розвитку економіки, несформованість інфраструктури ринку інновацій, відсутність у підприємств попиту на інновації внаслідок низького рівня конкуренції на вітчизняному ринку, недостатність фінансування.

Щодо фінансування інновацій, то цікавість викликають венчурні фонди, хоча даний вид фінансування є досить ризиковим. Зауважимо, що у західних країнах та в Україні ризики різні. У західних країнах виключається можливість інвестицій венчурного фонду у виробництво товарів народного споживання. Там венчурні фонди інвестують тільки в наукомісткі галузі і підприємства. Основними сферами використання венчурних інвестиційних фондів в Україні є використання цінних паперів для податкової оптимізації будівництва і продажу нерухомості. Понад 70% їх вкладень - це будівництво. Завдяки податковим пільгам, якими користуються венчурні фонди, забудовники та інвестори можуть заощадити. Враховуючи той факт, що держава не обмежує венчурні фонди ні у кількості учасників, ні в інструментах вкладень, дана схема позбавляє забудовника від необхідності платити податок на прибуток, що збільшує рентабельність його діяльності.

Як відзначають більшість аналітиків, зростання кількості венчурних фондів в Україні пов'язане зі спрощеною звітністю і пільгами при оподаткуванні. У поєднанні з простотою адміністрування й податковими стимулами, що надаються венчурним інвестиційним фондам, відсутність зазначених обмежень робить венчурні фонди ефективним інвестиційним інструментом, який може бути корисним як великим вітчизняним фінансово-промисловим групам та іноземним інвестиційним фондам, так і невеликим компаніям. Крім того, венчурні фонди дають можливість інвестувати кошти за кордон, реалізовувати вексельні схеми, отримувати кредити під заставу активів. Хоча на жаль, Україна не є привабливою для іноземного венчурного бізнесу. Іноземним компаніям здається дивним, що така надійна сфера інвестицій, як нерухомість, у нас може обслуговуватися венчурними компаніями, тоді як у всьому світі - фондами фінансування будівництва.

Для забезпечення високої прибутковості венчурні фонди повинні вибрати найменш конкурентні види бізнесу, а саме підприємства з виробництвом наукомісткої продукції.

Необхідно вдосконалювати політику розвитку венчурного підприємництва в державі, надавати певні гарантії структурам венчурного капіталу, заохочувати сміливі ризиковані проекти, які б забезпечили конкурентоздатність держави на ринках новітніх технологій. Особливо це стосується тих регіонів, де є високий науковий потенціал та регіонів, де відбувається зростання малих підприємств у галузі науки та наукового обслуговування. В умовах скорочення бюджетних асигнувань на розвиток освіти і науки, венчурне підприємництво може забезпечити реальні умови для збереження інтелектуального потенціалу нації.

В Україні є багато факторів, які можуть сприяти розвитку підприємницьких структур венчурного капіталу. До них треба віднести наявність дешевої, висококваліфікованої та творчої робочої сили; великі запаси сировинних ресурсів, а також коштів, які осідають в іноземних банках; зручне географічне положення, тощо. Можна вважати, що вдосконалення політики держави щодо розвитку венчурного підприємництва і стабілізація економічного стану в Україну будуть сприяти розвитку таких структур.

Політика стимулювання інноваційної активності венчурного підприємництва повинна проводитися на всіх рівнях управління - від уряду до місцевих органів влади. Основною метою регіональної науково-технічної політики і політики підтримки венчурного бізнесу є: максимальне використання венчурного підприємництва для соціально-економічного розвитку регіону; стабілізація та розвиток економіки держави з урахуванням науково-технічних та природних особливостей регіонів; визначення напрямків розвитку венчурного бізнесу в регіоні; розвиток наукомісткої і конкурентоспроможної продукції регіону; задоволення потреб регіону в послугах і продукції венчурних підприємств.

Незважаючи на те, що виконання перерахованих умов вимагає часу і зусиль як з боку законодавства, так і політики інвестування, в Україні є галузі, що володіють далеко не вичерпаним потенціалом, відповідно існують і проекти, які потребують фінансування і є потенційно вигідними для венчурного інвестора.